

UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA
FACULTATEA DE LITERE
INSTITUTUL DE ISTORIE
SOCIETATEA CULTURALĂ APOLLON-ROMÂNIA
ACADEMIA INTERNAȚIONALĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ

CONFERINȚA ȘTIINȚIFICĂ CU PARTICIPARE
INTERNAȚIONALĂ

**DIMITRIE CÂNTEMIR:
350 DE ANI DE LA NAȘTERE ȘI 300 DE
ANI DE COMEMORARE**

26 OCTOMBRIE 2023
CHIȘINĂU

COMITETUL ONORIFIC

Igor ȘAROV, conf. univ. dr., Rectorul Universității de Stat din Moldova
Adriana CAZACU-ȚIGAIE, conf. univ. dr., Secretar de Stat, Ministerul Educației și Cercetării/ Universitatea de Stat din Moldova
Andrei EȘANU, academician, dr. hab., Institutul de Istorie al Universității de Stat din Moldova
George CĂLIN, ambasador cultural, Departamentul Europei de Est
Sanda Maria ARDELEANU, prof. univ. dr., Universitatea „Ștefan cel Mare”, Suceava, România, doctor honoris causa al USM
Klaus BOCHMANN, profesor, doctor habilitat, președinte Moldova Institut, Leipzig, Germania
Teo CHIRIAC, președinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova

COMITETUL ȘTIINȚIFIC

Iraida CONDREA, prof. univ., dr. hab., Universitatea de Stat din Moldova
Adriana CAZACU-ȚIGAIE, conf. univ., dr., secretar de Stat, Ministerul Educației și Cercetării/ Universitatea de Stat din Moldova
Aurelia HANGANU, conf. univ., dr. hab., proector pentru activitate științifică și relații internaționale, Universitatea de Stat din Moldova
Vitalii COȚUR, prof. univ., dr. hab., Universitatea „Grigorii Scovoroda”, Pereiaslavl, Ucraina
Iulian BOLDEA, prof. univ., dr., Universitatea „Petru Maior”, Târgu-Mureș, România
Sergiu PAVLICENCO, prof. univ., dr. hab., Universitatea de Stat din Moldova
Nina CORCINSCHI conf. univ., dr. hab., Institutul de Filologie Română „B. P.-Hasdeu”, USM
Vasile SPIRIDON, prof. univ., dr., Universitatea „Vasile Alecsandri”, Bacău, România
Claudia COSTIN, prof. univ., dr., Universitatea „Ștefan cel Mare”, Suceava, România
Aliona GRATI, prof. univ., dr. hab., Școala Doctorală „Științe socioumanistice”, Universitatea de Stat din Moldova
Tatiana CIOCOI, conf. univ., dr. hab., Universitatea de Stat din Moldova
Cristina BOGDAN, conf. univ., dr., Universitatea din București, România
Claudia CEMÂRTAN, conf.univ., dr., Universitatea de Stat din Moldova
Sabine KRAUSE, conf. univ., dr., Universitatea din Leipzig, Germania
Igor CERETEU, dr. hab., conf. univ., cercet. șt. principal, BȘC a AȘM
Edda BINDER-IIJIMA, dr., Universitatea din Heidelberg, Germania

Viorica MOLEA, conf. univ., dr. hab., Universitatea de Stat din Moldova
Vasile DUMBRAVA, dr., vicepreședinte al Moldova Institut, Leipzig, Germania
Petronela SAVIN, conf. univ., dr., Universitatea „Vasile Alecsandri”, Bacău, România
Eugenia BOJOGA, lector univ., dr., Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, România
Emil DRAGNEV, conf. univ., dr., Universitatea de Stat din Moldova
Maria-Luiza OANCEA, conf. univ., dr., Universitatea din București, România
Olga IRIMCIUC, dr., Universitatea Insubria (Como), Italia
Elena CHIABURU, dr. în istorie, Universitatea „Al. Ioan Cuza”, Iași, România
Lilia TRINCA, conf. univ., dr., Universitatea de Stat „Alec Russo”, Bălți
Daniel URSPRUNG, colaborator șt., Universitatea din Zurich, Elveția
Gabriela ȘAGANEAN, conf. univ., dr., Universitatea de Stat din Moldova
Elena VARZARI, conf. univ., dr., Universitatea de Stat din Moldova
Alexandra GHERASIM, conf.univ., dr., Universitatea de Stat din Moldova
Maria ȘLEAHTIȚCHI, conf. univ., dr. hab., directorul Muzeului Național de Literatură „Mihail Kogălniceanu”, Republica Moldova
Felicia VRÂNCEANU, lector univ., dr., Universitatea Națională „Yurii Fedkovici”, Cernăuți, Ucraina
Dorina ROTARI, conf. univ., dr., Universitatea de Stat din Moldova
Angela GRĂDINARU, conf. univ., dr., Universitatea de Stat din Moldova
Ion GUȚU, conf. univ., dr., Universitatea de Stat din Moldova
Daniela PASCARU, conf. univ., dr., Universitatea de Stat din Moldova

COMITETUL DE ORGANIZARE

Ludmila USATĂI, conf. univ., dr., Universitatea de Stat din Moldova – președinte
Victoria FONARI, conf. univ., dr., Universitatea de Stat din Moldova – vicepreședinte
Elena VARZARI, conf. univ., dr., Universitatea de Stat din Moldova
Claudia CEMĂRTAN, conf. univ., dr., Universitatea de Stat din Moldova
Viorica MOLEA, conf. univ., dr. hab., Universitatea de Stat din Moldova
Alexandra GHERASIM, conf. univ., dr., Universitatea de Stat din Moldova
Eugenia DODON, conf. univ., dr., Universitatea de Stat din Moldova
Dorina ROTARI, conf. univ., dr., Universitatea de Stat din Moldova
Aliona SOBOL, dr., Universitatea de Stat din Moldova
Angela GRĂDINARU, conf. univ., dr., Universitatea de Stat din Moldova
Carolina GABURA, dr., Universitatea de Stat din Moldova
Daniela PASCARU, conf. univ., dr., Universitatea de Stat din Moldova

PROGRAM

Joi, 26 octombrie 2023, strada M. Kogălniceanu, 65, blocul III, USM, Centrul de Studii Filologice „E. Coșeriu”, aula 434

9.30 – 10.00 – Înregistrarea participanților

Link de acces pentru participare online

<https://us02web.zoom.us/j/6878330736?pwd=czFIZDB4UTJUZWIxS0VCRVVIeTB3QT09>

INAUGURAREA CONFERINȚEI

10.00 – 10.30

Moderator – Ludmila USATĂI, conf. univ. dr., decanul Facultății de Litere, președintele Comitetului de organizare

Mesaj de salut din partea rectoratului Universității de Stat din Moldova – **Igor ȘAROV**, conf. univ. dr.

Mesaj de salut din partea Ministerului Educației și Cercetării al Republicii Moldova – **Adriana CAZACU**, conf. univ. dr., Secretar de Stat

Mesaj de salut din partea președintelui executiv Apollon-România – Dipl. **George CĂLIN**, Ambasador Cultural Convenția ONU-Geneva

Mesaj de salut din partea rectoratului Universității „Grigorii Scovoroda”, Pereiaslav, Ucraina – **Vitalii COȚUR**, prof. univ., dr. hab., membru al Comitetului științific

Mesaj de salut din partea decanului Facultății de Litere a Universității de Stat din Moldova – **Ludmila USATĂI**, conf. univ. dr., președintele Comitetului de organizare

COMUNICĂRI ÎN PLEN

10.30 – 12.30

10.30-11.00

Iraida CONDREA, prof. univ., dr. hab., Universitatea de Stat din Moldova
Portrete medievale într-un manuscris de inspirație cantemiriană

11.00-11.30

Andrei EȘANU, academician, dr. hab., **Valentina EȘANU**, dr., Institutul de Istorie al Universității de Stat din Moldova
Scriverile teologice ale lui Dimitrie Cantemir. Scurtă privire

11.30-12.00

Maria VAIDA, prof. dr., Uniunea Scriitorilor Români, Filiala Cluj-Napoca
Dimitrie Cantemir

LANSARE DE CARTE

12.00-12.30

Victor ȚVIRCUN, prof. univ., dr. hab., ambasador

V. Țvircun „Dimitrie Cantemir. Life and Destiny”. Komrat, 2023, 320 p.

Ina SÎTNIC, dr. lect. univ.

12.30 – 13.00 – Pauză de cafea (aula 112, blocul III)

ACTIVITĂȚI ÎN ATELIERE

Joi, 26 octombrie 2023, strada M. Kogălniceanu, 65, blocul III, USM

Atelierul 1

DIMENSIUNEA EUROPEANĂ A OPEREI LUI DIMITRIE CANTEMIR

Link de acces pentru participare online

<https://us02web.zoom.us/j/6878330736?pwd=czFIZDB4UTJUZWlXSOVCRVVIeTB3QT09>

Aula 434

Moderator - Viorica MOLEA, dr. hab. conf.

Victor ȚVIRCUN, prof. univ., dr. hab.

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”

Starea actuală și perspectivele cercetării vieții și creației a lui Dimitrie Cantemir

Valentin CONSTANTINOV, dr. hab., cercetător științific principal

Institutul de Istorie al USM

Politică și ideologie în viața și activitatea lui Dimitrie Cantemir

Andrei EȘANU, academician, dr. hab., **Valentina EȘANU**, dr., cercetător științific coordonator

Institutul de Istorie al USM

Ivan Ilinskii – secretarul lui Dimitrie Cantemir în Rusia

Victor GHILAȘ, dr. hab., cercetător științific principal

Institutul Patrimoniului Cultural

Receptarea creației muzicale a lui Dimitrie Cantemir: o perspectivă diacronică

Claudia CEMÂRTAN, conf. univ. dr.

Universitatea de Stat din Moldova

Un model latin în sintaxa operelor lui Dimitrie Cantemir scrise în limba română

Ion CHIRTOAGĂ, dr. hab., cercetător științific principal

Institutul de Istorie al USM

Precizări referitoare la originea neamului și a numelui de familie a lui Dimitrie Cantemir

Dumitru CĂLDARE, conf. univ., dr. hab.,
Concepte etico-morale în lucrarea „Descrierea Moldovei” de Dimitrie Cantemir

Gheorghe BOBĂNĂ, prof. univ., dr. hab.
Institutul de Istorie al USM
Studii românești recente consacrate operei lui Dimitrie Cantemir

Victoria SOLOVEI, dr., lector univ.
Universitatea de Stat din Moldova
Dimensiunea diastratică a lexicului în opera lui Dimitrie Cantemir (în baza operei „Divanul sau Gâlceava Înțeleptului cu lumea”)

Ruslan ȘEVCENCO, dr., cercetător științific coordonator
Universitatea de Stat din Moldova
Cum a fost sărbătorită aniversarea a 300-a de la nașterea lui Dimitrie Cantemir (1973) în RSS Moldovenească

Cristina-Emanuela DASCĂLU, conf. univ. dr.
Universitatea Apollonia din Iași, Universitatea Danubius din Galați, România
Între Orient și Occident : moralitate, interculturalitate și relații de gen francmasonice în opera lui Dimitrie Cantemir

Maria-Luiza OANCEA, conf. univ. dr.
Universitatea din București
Dimitrie Cantemir și contribuția sa la începuturile lexicografiei românești în efortul său de a sublinia profilul clasic al limbii române

Petronela SAVIN, conf. univ. dr.
Universitatea „V. Alecsandri”, Bacău, România
Imaginar alimentar în „Descrierea Moldovei” de D. Cantemir

Mariana Loredana PUIU
Colegiul Național „Eudoxiu Hurmuzachi”, Rădăuți
Dimitrie Cantemir în istoriografia locală

Camelia MACUC
Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Suceava, România
Dimitrie Cantemir – promotor al umanismului și preiluminismului românesc din sec. XVII-XVIII

Rodica COZACTIUC, dr.
Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Suceava, România
Dimitrie Cantemir – un domn iluminat al Moldovei

Loredana OLTEAN

Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Suceava, România

„ *Descriptio Moldaviae* ” – un meticulos efort de descriere a realității

Atelierul 2

MEMORIE LITERARĂ ȘI STUDII CULTURALE

Aula 321

Moderator - Dorina ROTARI, conf. univ. dr.

Ludmila USATĂI, conf. univ. dr.

Universitatea de Stat din Moldova

Dimitrie Cantemir, poetul

Tamara CRISTEI, conf. univ. dr.

Personalitatea lui Dimitrie Cantemir – model de formare a tinerei personalități moderne

Victoria FONARI, conf. univ. dr.

Universitatea de Stat din Moldova

Imaginea lui Dimitrie Cantemir în creația lui Vlad Iovița

Vitalie RĂILEANU, scriitor, critic și istoric literar

Biblioteca „Onisifor Ghibu”, Chișinău

Codexul destăinuirilor din scrierile lui Dimitrie Cantemir

Angela GRĂDINARU, conf. univ. dr.

Universitatea de Stat din Moldova

Les procédés de transfert en français des locutions phraséologiques tirées des contes roumains

Dorina ROTARI, conf. univ. dr.

Universitatea de Stat din Moldova

Literatura română modernă din perspectivă interculturală

Oxana GHERMAN, dr., cercetător științific

Institutul de Filologie Română „B. P. Hasdeu” al USM

Regenerarea poetică a miturilor fondatoare (o abordare mitocritică a poeziei basarabene contemporane)

Ion MIRON, doctorand

Universitatea de Stat din Moldova

Dimitrie Cantemir și epoca fanariotă

Cristina-Emanuela DASCĂLU, conf. univ. dr.

Universitatea Apollonia din Iași, Universitatea Danubius din Galați, România
The Dychotomy of Post Postcolonialism, Post Covid Global Order and Bellicose Nationalism Reflected in International Contemporary Literature

Ancuța GORBAN-COJOCARIU, dr.

Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Suceava, România

Istoriografia românească – treaptă în dezvoltarea literaturii naționale

Zinaida ȚURCAN, doctorandă

Universitatea de Stat din Moldova

Personajul în dramaturgia contemporană

Marinela ANDRAȘCU

Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Suceava, România

Dimitrie Cantemir, marele cărturar

Florina-Magda CIUBOTARU

Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Suceava, România

Dimitrie Cantemir în literatura din ciclul primar (clasa a IV-a)

Carolina GABURA, dr. lect. univ.

Universitatea de Stat din Moldova

Deschideri spre liricizare a prozei postmoderne (M. Cărturescu, S. Popescu ș.a.)

Gabriela CULIȚĂ, Adrian Nicolae PUIU

Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Suceava, România

Colegiul Național „Eudoxiu Hurmuzachi”, Rădăuți, România

Pe urmele lui Dimitrie Cantemir

Olga IRIMCIUC, dr.

Universitatea Insubria, Como, Italia

Strategii ludice la studierea operelor lirice

Vera CATANĂ, doctorandă

Universitatea de Stat din Moldova

Imaginea artistică - proiecție estetică a idealului de frumos în lirica lui I.

Vatamanu

Viorelia PEREBINOS, doctorandă

Universitatea de Stat din Moldova

Privire generală asupra situației lingvistice pe teritoriul pruto-nistean în perioada 1989-prezent

Anamaria POPESCU, doctorandă

Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Suceava, România

România –SUA în perioada comunistă

Mirela ZĂICESCU

Școala gimnazială nr. 3, Suceava, România

Opera lui Dimitrie Cantemir – reper pentru textul descriptiv

Atelierul 3

LINGVISTICĂ ROMÂNĂ ȘI COMUNICARE INTERCULTURALĂ

Aula 201

Moderator – Alexandra GHERASIM, conf. univ. dr.

Adela MANOLII, conf. univ. dr.

Universitatea de Stat din Moldova

Aspecte privind reprezentarea lingvistică a dimensiunilor culturale

Viorica MOLEA, dr. hab. conf.

Universitatea de Stat din Moldova

Varietăți stilistice actuale în limba română

Aurelia HANGANU, conf. univ. dr. hab.

Universitatea de Stat din Moldova

Textul cantemirian din perspectiva structurilor actanțiale (pe exemplul romanului „Istoria ieroglifică”)

Claudia CEMĂRTAN, conf. univ. dr.

Universitatea de Stat din Moldova

Terminologia IT – de la polisemie la enantiosemie

Liliana GROSU, conf. univ. dr.

Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul

Comunicare interculturală fără conflicte în mediul educațional universitar

Aliona SOBOL, dr., lector univ.

Universitatea de Stat din Moldova

Creativitate lexicală în limbajul publicistic

Dimitria CAMEN

Școala Gimnazială „Lascăr Catargiu”, Craiova, România

Discursul mediatic ca spațiu material și simbolic

Silvia MAZNIC, conf. univ. dr.

Universitatea de Stat din Moldova

Joncțiunea frazei, un aspect integrant în tehnica exterioară eminesciană

Elena VARZARI, conf. univ. dr.

Universitatea de Stat din Moldova
Actualizarea semantică și structurală a unor expresii latinești

Alexandra GHERASIM, dr. conf. univ.
Universitatea de Stat din Moldova
Elemente de cotextualitate în opera lui D. Cantemir

Ecaterina BĂRGUȚĂ, dr. lect. univ.
Universitatea de Stat din Moldova
Teonimele în textul imnografic românesc: particularități structurale și semantice

Elena BANARI
Universitatea de Stat din Moldova
Limba română - un spațiu al intercularității

Daniela Renate INTORSURA
Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Suceava, România
Lecturile istorice și importanța lor în orele de limba română

Angela BOICENCO
Universitatea de Stat din Moldova
Specificul predării limbii române ca limba a doua la adulți

Liliana DOLGAN
Universitatea de Stat din Moldova
Studierea limbii române: avantajele lucrului cu textul literar

Inga GALBEN, doctorandă
Universitatea de Stat din Moldova
Limba și Puterea: Comunicarea organizațională și structurarea unor aspecte de identitate prin limbaj

Viorica ATAMAN, doctorandă
Universitatea de Stat din Moldova
Dramatizarea - dimensiune esențială a limbajului politic

Elena MALANICI, doctorandă
Universitatea de Stat din Moldova
Funcții și sugestii stilistice în discursul poetic basarabean

17.00 - Ședința de totalizare a lucrărilor Conferinței (aula 112)